

AANPASSING VAN KOERS MEERENERGIE

MeerEnergie als enige eigenaar van het warmtebedrijf

Zoals jullie hebben kunnen lezen heeft Firan, na tien jaar samenwerken, aangegeven geen rol meer te zien in de ontwikkeling en exploitatie van ons coöperatieve warmtenet. Coöperatie MeerEnergie gaat nu verder als enige aandeelhouder in het buurtwarmtebedrijf.

Zeggenschap als uitgangspunt van de coöperatie

Tien jaar geleden richtten we coöperatie MeerEnergie op om een duurzaam warmtebedrijf te ontwikkelen met bepalende zeggenschap voor bewoners zelf. Zeggenschap is de bestaansreden voor de coöperatie, vastgelegd in onze missie, en geland in de beloften die we aan jullie deden. Om bewonerszeggenschap te borgen is telkens een eigendomsverhouding van 49-51%, met meerderheid voor MeerEnergie in het warmtebedrijf vastgelegd in alle afspraken met onze partners.

Veranderingen door de jaren heen

In tien jaar is er intussen veel veranderd. Er is meer urgentie gekomen in het klimaatvraagstuk en de energietransitie. Amsterdam ontwikkelde nieuw beleid in Programma Aardgasvrij. De coöperatieve beweging is uitgegroeid tot volwaardige partner in de warmtetransitie. Ook is er nieuwe wetgeving ontwikkeld. Een belangrijke vernieuwing van deze [Wet Collectieve Warmte](#) die nog in de Eerste Kamer moet worden behandeld, is dat het eigendom van warmtebedrijven niet meer in handen mag zijn van commerciële partijen. Zo kan de monopoliepositie, die een exploitant van een warmtenet nu eenmaal heeft, niet worden uitgebuit door bedrijven die in principe gericht zijn op winst maken.

Mogelijkheden en onmogelijkheden in de Wet Collectieve Warmte (WCW)

Het mooie in de wet is dat coöperaties nu kunnen gelden als ‘warmtegemeenschap’, en zo een plaats krijgen in de wet. ‘Warmtegemeenschappen’ mogen alles wat publieke partijen mogen, zoals het oprichten van een warmtebedrijf, op één ding na: bedrijven in handen van publieke aandeelhouders, zoals Firan, mogen wél als meerderheidspartij samenwerken met andere partijen, maar een warmtegemeenschap mag niet als meerderheidspartij samenwerken met een publieke partij in de minderheid. Een warmtegemeenschap mag straks alleen 100% eigenaar zijn; een aspect aan de wet dat de Tweede Kamer nader wil laten onderzoeken¹. Firan heeft aangegeven zich alvast aan deze WCW, die waarschijnlijk in werking treedt op 1 januari 2027, te willen aanpassen, en zegt daarom nu al een meerderheidsaandeel in het bedrijf te willen nemen. Voor ons was dit niet acceptabel omdat bepalende zeggenschap van bewoners dan zou worden prijsgegeven.

Aanpassing van koers

Hiermee komen de volledige zeggenschap, het eigendom, en de verantwoordelijkheid van het project in handen van MeerEnergie. Samenwerking met Firan was bij aanvang van ons initiatief logisch omdat we toen de technische kennis nog niet uit de markt konden halen. Inmiddels is de warmtemarkt goed ontwikkeld en zijn er verschillende partijen beschikbaar die als technisch adviseur of beheerpartner kunnen optreden zonder dat zij mede-eigenaar hoeven te worden van het warmtebedrijf.

¹ De [aangenomen motie Flach & Kröger](#) roept op om te verkennen hoe het **publiek minderheidsaandeel** in een warmtebedrijf dat eigendom is van een warmtegemeenschap toch mogelijk gemaakt kan worden.

Gevolgen en borging

Met het vertrek van Firan verdwijnen technische kennis, -zowel in de ontwikkelfase als in de fase van exploitatie-, en kapitaal voor eigen vermogen.

- **Technische kennis in de ontwikkelfase**

Bij het inwinnen van technische kennis in de ontwikkelfase hebben we samenwerking gezocht met Buurtwarmte. Buurtwarmte komt voort uit , de coöperatie die ons goed kan begeleiden in het proces naar financial close. Hun coöperatieve uitgangspunten passen beter bij onze doelstellingen dan de ontwikkelvisie en het proces van Firan. Kosten voor het extern aantrekken van technische kennis in de ontwikkelfase kunnen we o.a. dekken door ophoging van de lening van het OWF. We bereiden hiertoe een aanvraag voor.

- **Technische kennis**

Deze is inmiddels goed beschikbaar in de markt. Er zijn meerdere advies- en beheerpartijen met bewezen ervaring in coöperatieve warmteprojecten. MeerEnergie voert verkennende gesprekken met partijen om deze kennis in te huren, waarmee expertise geborgd blijft zonder verlies van zeggenschap.

- **Kapitaal voor eigen vermogen**

Er is ongeveer 15 miljoen eigen vermogen nodig voor de investering in het warmtenet. In de samenwerking met Firan moest MeerEnergie U.A. hiervan de helft (51%) ophalen. Het proces om 7,5 miljoen eigen vermogen te organiseren is niet anders dan dat voor 15 miljoen. De rendementseisen van Firan zijn vergelijkbaar met die van andere kapitaalverstrekkers.

Voor de inbreng van eigen vermogen zal MeerEnergie ook samenwerken met Energie Samen en Buurtwarmte. Energie Samen ontwikkelt, mede op basis van de [aangenomen motie](#) Kröger een fondsstructuur om het eigen vermogen van coöperatieve warmtebedrijven te versterken.

Dit zal de nodige tijd vergen. Tegen de tijd dat *financial close* bereikt moet worden kan dit fonds mogelijk al operationeel zijn en een solide basis bieden. Tot die tijd werkt MeerEnergie samen met Energie Samen en Buurtwarmte om voldoende garantstellingen te verkrijgen van leden van Energie Samen, zoals de kapitaalkrachtige windcoöperaties. De regering heeft via de motie ook de [opdracht](#) om een faciliterend kader te ontwikkelen voor warmtegemeenschappen, en steun te bieden bij het organiseren van eigen vermogen. Hierover zullen wij op 8 oktober a.s. met het team van de minister van KGG verder spreken.

Governance van het project

Met Firans vertrek komt het project 100% in eigendom van MeerEnergie. Deze nieuwe *governance*-structuur, met bewonerszeggenschap als uitgangspunt, zal het proces, nu de aansturing vanuit één partij plaatsvindt, vereenvoudigen en hiermee in verschillende opzichten ook versnellen.

Samenwerking met de gemeente

De samenwerking met de gemeente kan ongewijzigd voortbestaan. Met het wegvallen van een derde partij zal deze samenwerking ook directer en effectiever kunnen lopen.

Staande uitdagingen

Het project kent, zoals ieder warmtenetproject, de nodige uitdagingen. Deze veranderen niet door het vertrek van Firan, en worden ook niet groter. Belangrijke punten die nog spelen zijn:

- de aanvraag van de **WIS-subsidie**;
- het verder sluitend maken van de **business case**;

- het beheersen van het **vollooprisico**.

Dit zijn vraagstukken die zowel mét als zonder Firan opgelost moesten worden. Wel verwachten wij dat we nu sneller kunnen werken aan oplossingen.

Versnelling van het proces

Directe aansturing door één partij, met één belang, dat van MeerEnergie en hiermee de bewoners, maakt besluitvorming en uitvoering eenvoudiger. Constante afstemming met Firan, die toch een ander perspectief en belang had dan de bewoners, valt weg. Dit maakt ruimte vrij voor versnelling en focus in het project, in lijn met de coöperatieve ambitie. Terugtrekking van Firan maakt het direct mogelijk om de BV op te richten, zonder vertraging vanwege verschillende belangen omtrent eigendom en zeggenschap. Hiermee kunnen we snel vervolgstappen zetten: subsidieaanvragen (WIS), vergunningaanvragen en contracten aangaan met adviseurs en aannemers.

Coöperatieve samenwerking

Afgelopen jaren was MeerEnergie een evidente voorloper in de ontwikkelingen van een coöperatief warmtenet. Hierdoor was het nut van kennis van andere coöperaties voor ons beperkt. Door de omvang van ons project hebben minder omvangrijke coöperaties ons hier en daar ingehaald. Opgebouwde kennis en expertise, zoals contracten, samenwerking met technische bureaus, etc. worden gedeeld in de coöperatie Buurtwarmte. Zo kunnen we nu leren van andere coöperaties en snel de benodigde expertise inhuren om het project weer op volle capaciteit en bezetting te brengen.

Conclusie

Het vertrek van Firan markeert een nieuwe fase waarin MeerEnergie 100% eigenaar wordt van het warmteproject, met 100% bewonerszeggenschap. Onze uitgangspunten betaalbaarheid, duurzaamheid leveringszekerheid, comfort en zeggenschap van bewoners blijven hiermee volledig geborgd. Met de inmiddels beschikbare marktkennis en de opkomende coöperatieve financieringsstructuren kan het project solide en toekomstbestendig worden voortgezet.